



**concerto
BUDAPEST**

MAGYAR KINCSEK 3.

Balázs János
Héja Domonkos
és a Concerto
Budapest

2023. MÁRCIUS 10. 19.30
Pesti Vigadó

LAJTHA

Hortobágy, op. 21a

DUBROVAY LÁSZLÓ

III. zongoraverseny

1. *Allegro*
2. *Lento*
3. *Tempo di Marcia*
4. *Vivace*

-szünet-

DOHNÁNYI

I. (d-moll) szimfónia, op. 9

1. *Allegro non troppo*
2. *Molto adagio*
3. *Scherzo: Presto*
4. *Intermezzo: Andante poco moto*
5. *Finale: Introduzione, Tema con variazioni e Fuga.*

Közreműködik:

Balázs János zongora

Concerto Budapest

Vezényel: **Héja Domonkos**



Tisztelt Közönségünk!

Az idei évadban szeretnénk a koncertjeinken elhangzó műveket és alkotóikat még közelebb hozni Önökhöz, ezért a Concerto Budapest műsorfüzetei megújultak. Felkértük néhány zenerajongó és a klasszikus zenei koncertek törzsközönségéhez tartozó barátunkat, hogy a személyes reflexióikat és zenetörténeti ismereteiket egyesítve ajánlókat fogalmazzanak meg. Szerzőink között szerepelnek olyan barátaink, akik maguk is aktívan részt vesznek a zenei életben, mások pedig civil foglalkozásuk mellett a szabadidejüket töltik évtizedek óta rendszeresen a hangversenytermekben. Érdekeségeket, egyéni értelmezéseket és emlékeket egyaránt megemlítenek programajánlójukban. Fogadják szeretettel a személyes hangvételű műismertetőket.

LAJTHA László

Hortobágy szvit, op. 21a

Körner
Tamás



„1934-ben... egy osztrák filmművész jött a Hortobágyra. Két évig leste a napfelkeltét, várta a vihart, fényképezte a ménesek vad robogását, a puszta komor és titokzatos életét. Filmet készített számadók, csikósok, parasztlányok és gulyások egyszerű életéről. Megmutatott valamit: egy tájat, egy elfelejtett emberi közösséget. Egy darab Magyarországot.” Szóts István, a modern magyar film megteremtője írt így a német Georg Höllering rendezte, majd' másfél órás filmről, amelynek forgatókönyvét Móricz Zsigmond írta *Komor ló* című elbeszélése alapján. A puszta életét a Cinege család sorsán keresztül bemutató *Hortobágy* különleges sziget a magyar film történetében. A harmincas évek édeskés, fehértelefonos filmjeivel szemben ezeken a pazar ritmusú, egyedülállóan szép természeti felvételeken gazdag tónusokban, különös dokumentatív erővel szólal meg a puszta élete, a pásztorok életformája, élednek fel a népszokások. A hatalmas csikósvágtákat, az állatok párzásának és ellésének festői dokumentarizmussal komponált – és a magyar cenzúra által kivágott – jeleneteit a magyar származású, akkor már nagynevű operatőr, Schäffer László fényképezte. Höllering, Bartók tanácsára, Lajtha Lászlót (1892-1963) kérte fel a film kísérő zenéjének megírására. Amikor Lajtha megnézett néhány részletet a forgatott anyagból, azonnal látta, hogy – ahogy Breuer János írja – nem valamiféle tschikosch-fokosch pusztaromantika, vagy kikent-kifent Gyöngyösbokréta elevenedik meg, hanem a falukatatók nyers, kendőzetlen valósága, így örömmel vállalta a zenei közreműködést. Az etnográfusként, népdalgyűjtőként és zeneszerzőként egyaránt kiváló, de Bartók és Kodály árnyékában máig méltatlanul háttérbe szorult Lajtha rendkívül igényes és a filmben ábrázolt környezet mély ismeretéről árulkodó muzsikát komponált. A film zenéjéből 1935-ben készítette a mai hangversenyen elhangzó szvitet.



DUBROVAY László

III. zongoraverseny

Liszt Ferenc számomra az egyik legfontosabb zeneszerző. Fiatalon virtuóz zongoradarabjait játszottam, később legfontosabb zenekari műveit elemeztem. Nagyon sokat tanítottam és tanultam tőle a mai napig is. III. zongoraversenym, mint az ő Esz-dúr és A-dúr zongoraversenye, az általa létrehozott egy tételes formát követi. A négy tételnek megfelelően négy részből áll.

Az első rész erőt sugárzó hangvételű, a második rész lírai, a harmadik rész induló és ördögi scherzo kombinációja, a negyedik pedig az első rész játékos, könnyed, feloldást hozó átváltozása, mindez egy nagy szonáta-formába sűrítve.

A III. zongoraverseny 2010-ben született, ezt a művet, valamint a Magyar rapszodiát és a Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfi című mese-szimfonikus költeményemet Liszt Ferenc születésének 200. évfordulójára komponáltam.

Dubrovay László

DOHNÁNYI Ernő

1. (d-moll) szimfónia, Op.9

Körner
Tamás



A millennium alkalmából királydíj-pályázatot hirdettek különböző műfajú, még be nem mutatott zeneművek számára, melyre Ferenc József hatezer forintot ajánlott fel. Az utolsó zeneakadémiai évét teljesítő Dohnányi Ernő három szerzeményt is benyújtott a pályázatra: az 1896-ban, május 17-én 12 óraker elkészült F-dúr szimfóniáját, melynek órára pontos elkészültét a szimfónia az Országos Széchényi Könyvtárban őrzött vázlatai rögzítik, a Zrínyi nyitányt és a már 1893-ban komponált, de a pályázatra jelentősen átdolgozott B-dúr vonósszextettet. A királydíjak pályázatának eredményhirdetése hatalmas sikert jelentett az ifjú Dohnányinak: mind a szimfóniák, mind a nyitányok kategóriájában a bizottság egyöntetűen Dohnányit nevezte meg győztesnek, vonósszextettje pedig dicséretben részesült. A 20 éves Dohnányi ezekkel a szimfonikus alkotásokkal lépett először a nagyközönség elé: a két mű 1897. június 3-án hangzott el a Budapesti Filharmonikusok előadásában, Erkel Gyula vezényletével.

Amit tehát ma 1. szimfóniának nevezünk, valójában Dohnányi második műve ebben a műfajban, de míg az F-dúr szimfóniát nem tartotta elég érettnek ahhoz, hogy opus-számmal lássa el, a hangversenyünkön elhangzó, d-moll hangnemű szimfóniát már igen: a 9-es sorszámot kapta. Bemutatója 1902-ben Manchesterben volt a híres Halle Zenekar zeneigazgatója, a magyar-osztrák Richter János vezényletével. Dohnányi még mindig csak 25 éves volt, de már sikeres hangversenyek tucatjai álltak mögötte Európában és az Egyesült Államokban, Op.1-es zongoraötöse pedig (máig a kamarazene repertoár egyik leggyakrabban játszott remekműve) Brahms és Bartók elismerését is kivívta. Az 1. szimfónia igazi „ide nekem az oroszánt is” alkotás: hatalmas apparátusa, öttételes szerkezete, grandiózus hangütése később eltűnt a mindig választékos, érzékeny és egyénien eklektikus-romantikus zeneszerző palettájáról, hogy - érdekes módon - élete végén, a már a 2. világháború idején írt 2. szimfóniában térjen vissza.

10 MACH 2023 19.30 | PESTI VIGADÓ

HUNGARIAN GEMS 3

LAJTHA: Hortobágy, Op. 21a

LÁSZLÓ DUBROVAY: Piano Concerto No. 3

-intermission-

DOHNÁNYI: Symphony No. 1 in D minor, Op. 9

János Balázs piano

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor: **Domonkos Héja**

The third concert in the Hungarian Gems series promises three fine specialities under the conductorship of Domonkos Héja, from three highly esteemed creators of the Hungarian music history. The László Lajtha suite was made as the film music for *Hortobágy* (1935), director: Georg M. Hoellering, about the Hungarian peasantry, the screenplay of which Zsigmond Móricz himself supplied in the text titled *Komor ló*, generally considered one of the earliest Hungarian film novellas. László Dubrovay's *Piano Concerto No. 3* pays tribute to Ferenc Liszt because it was written for the 200th anniversary of the birth of the great composer. However, at its world premiere in 2011 it proved to be more than a one-time work, since when the composition, evoking Liszt with its form model and continuous musical process, has been added to the repertoires of numerous outstanding Hungarian pianists. Following this contemporary concerto with solo by Kossuth Prize laureate János Balázs, the concert winds up with *Symphony No. 1 in D minor, Op. 9* by Ernő Dohnányi: the work that debuted in Manchester and came from the hand of the barely 25-year-old composer.



CONCERTO BUDAPEST

concertobudapest.hu



KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

